

ОСТАННЯ «ХОДКА» АДВОКАТА

Улыбнемся же волчьей ухмылкой врагу,
Чтобы в корне пресечь кривотолки.
Но – на татуированном кровью снегу
Наша роспись: мы больше не волки.

Йому незабаром шістдесят. Навіть важко уявити – більшу частину свого життя він провів за гратами. Кожного разу після чергової «ходки» присягаєвся ніколи туди не повернутися. Але минав час – і все повторювалося. А нещодавно цей чоловік прийшов у редакцію і сказав: «Усе! Досить!» Чи повірили йому журналісти? Запитання, погодьтеся, риторичне. Перш, ніж знайти на нього відповідь, виносимо на суд читачів розповідь про долю людини, котра прийшла до нас із іншого світу, який називається коротко і жорстоко – «зона». Може, і справді цей суд стане останнім у тюремній біографії Михайла Фоменка, він же Ібрагім, Студент, Адвокат, Фома. Дав би Бог...

Михайла Фоменка, або, як його зазвичай називають, Фому у Млинові знають ледь як не легендарну особистість. Щоправда, ота легендарність зачасті із присмаком осуду, а то й зневаги. Однак чимало людей, у тому числі поважних та авторитетних, знаходить із ним спільну мову і порозуміння. Річ у тім, що зі своїх майже 58 літ Михайло Іванович близько 30 відбув у місцях позбавлення волі. Власне, відразу йому навіть важко порахувати «відсидки» і загальний термін перебування за колючим дротом, та й не переїмається тією арифметикою. Хоча 10 чи 11 «ходок у зону» - це не прогулянка вечірнім селищем, а складне життєве випробування, яке не кожному під силу.

«ПЕРША ХОДКА»

Я прозревал, глупея с каждым днем,
Я прозевал домашние интриги.
Не нравился мне век, и люди в нем
Не нравились, - и я зарылся в книги.

Фоменки перебралися у Млинів у 1964 році, куди була переведена на роботу у відділення одного із банків мама Людмила Іванівна. Відтак 14-річний Михайло став учнем середньої школи у райцентрі. Складне дитинство, отруєне дебошами вітчима, наклала відбиток на характер хлопця, його психічний стан. Тоді він зрозумів, що у житті виникає безліч ситуацій, у яких «правильне» рішення приймається не завдяки здоровому глузді, а завдяки кулакам чи грубій силі. І це правило, на його думку, зачасті діяло у школі, на вулиці, в сім'ї...

Михайло навчався добре, тож після закінчення середньої школи у 1966 році (**на фото**) вирішив вступити на юридичний факультет Київського держуніверситету ім. Тараса Шевченка. Іспити склав, але не пройшов конкурсного відбору. Така ж невдача спіткала абитурієнта й наступного року, щоправда тоді він штурмував освітні мури Харківського юридичного інституту. Не допомогло направлення райкому компартії України.

Восени 1968 року сталася прикра і, можливо, визначальна подія для подальшої долі Михайла Фоменка. За бійку із «командировочними» біля ресторану «Іква» у райцентрі він разом із колегою потрапив спочатку під слідство, а згодом – на лаву підсудних.

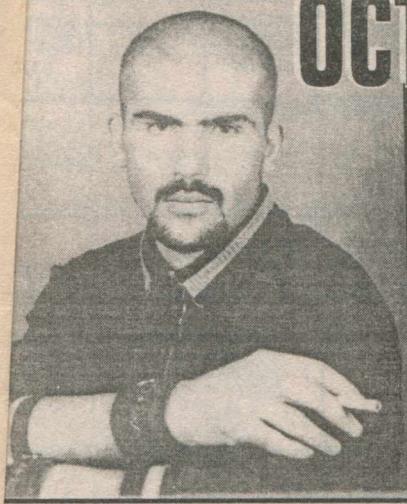
Апелювання до суддів, мовляв, заступилися за офіціантку, котру обралили відряджені у селище, не допомогло. Рік позбавлення волі – таким був вирок суду.

Перша «ходка у зону» виявилася нетривалою, бо млинівчанина із місць позбавлення волі звільнили умовно достроково. Тоді одержав перше кримінальне псевдо – «Ібрагім». Здавалося, цей тривожний дзвіночок мав би стати серйозною пересторогою...

ПРОДОВЖЕННЯ НА 15 СТОРІНЦІ.

ОСТАННЯ «ХОДКА» АДВОКАТІ

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК НА 6 СТОРІНЦІ.

ЮБОВ НА РЕТЬОМУ КУРСІ

С друзьми детства
перетерлась нить,
Нить Ариадни оказалась схемої.
Я бился над словами «быть»,
не быть»,
Как над неразрешимою дилеммої.

Після звільнення із міського позбавлення Михайло влаштувався у місті Рівненським артажником на льонокомбінаті. Там друге вступив у комсомольські лави, бо вперше судимість його виключили із ВЛКСМ. Михайло наполегливо готувався до вступу в університет і у вересні 1970 року стає студентом юридичного факультету Львівського державного університету ім. І.Франка. Нічого дивуватися, яким чином кмітливий юнак із заплямованою репутацією зумів обманути членів приймальної комісії: інформацію про судимість він приховав від усіх, хто «фільтрував» склад студентів престижного факультету.

Чим професія юриста привабила Михайла, що він протягом кількох літ так наполегливо і цілеспрямовано досягав своєї мети? Професія правника давала можливість торжествувати справедливості у міжособистісних стосунках людей, каряти зло, яке спричиняють негідники. А ще Михайла вабив динамізм роботи юриста, який відповідав його характеру. Не дивно, що упродовж двох курсів студент занурився у глибину цієї професії так, що його творчий доробок із теорії держави і права представляли на республіканському конкурсі студентських наукових робіт, а зі своїм науковим керівником – Петром Моісеєвичем Рабіновичем і донині підтримує щирі стосунки.

На третьому курсі у плин студентських буднів корективи внесло... кохання. Через складні взаємини із рівнянкою, спричинені стрілами Амура, третьюкурсник Михайло Фоменко добровільно зголосився на службу у Збройні Сили. Звісно, у військоматі патріотичний порив студента оцінили і відправили у так званий

«стройбат». У підмосковних містах Реутово і Загорськ минули два роки солдатської служби без муштри, але й без героїзму...

Хоча і у солдатській казармі не обійшлося без пригод. Скажімо, рядовий Фоменко заступився за віруючого однополчанина. Чимало воїнів із комсомольським світоглядом не сприймали поведінки і вчинків юнака, котрий нікак не вписувався у стройбатівську дідівщину. З іншого боку набожний вояк не навченний був відповідати злом на вчинки побратимів. Отож роль заступника і охоронця від солдатського «беспределу» успішно виконав Михайло Фоменко.

Звісно, в армії довелося попрацювати і руками, і ногами, відстоюючи власну гідність та солдатську честь. Не завжди командири із розумінням сприймали поєдинки гладіаторів у казармі, відтак не барися із покаранням. І на гауптвахту «загудів» Фоменко, і був одним із геройів армійської «колючки»...

через яку студент юрфаку зважився ніршучий крок, встигла вийти заміж. Відтак у спортінструктора – кандидата майстрів спорту із вільної боротьби, першорозрядника із самбо душевна ревлюція тривала, а не завжди позитивної емоції доводилося притлумлювати у коханого молодіжного товариства у ресторанах, підігріваючи настрій спиртним.

У 1975 році в одному із рівненських ресторанів між Михайлом і незнайомце виник конфлікт. Звісно, непорозуміння між молодими людьми спровокував алькоголь. За словами Михайла, аби налагодити свого опонента він витяг із кишені відкладного ножа, але ця зброя суперник не відлякала. Навпаки, він ще рішучіше кинувся на Михайла, внаслідок чого одержав ножове поранення.

Уже коли Фоменко завдав удару, тимтево його розум штрихнула думка: «Що ж я роблю?»

Під час затримання правоохоронці «шили» йому і опір представників міліції хоча, як згадує Михайло, саме міліціоне ударили його рукояткою пістолета у голову а після цього доправив у медвітерезини.

Вирок суду – 5 років позбавлення волі. Покарання відбував у Катеринівці на 46-ій «зоні», у Селідовому Донецької області на 86-ій «зоні», а досиджував у Харкові на 25-ій «зоні». Там Михайло зрозумів, що на його кар'єрі юриста поставлений великий хрест, тож упродовж 5 літ у неї волі навчався у професійно-технічних училищах, де здобув спеціальність кранівника баштових та козлових кранів електрика...

Віталій ТАРАСЮК

ПРОДОВЖЕННЯ

В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

P.S. У публікації використана поезія Володимира Висоцького.

ХРЕСТ НА КАР'ЄРІ ЮРИСТА

Зов предков сlyша сквозь
затихший гул,
Пошел на зов, -
сомненья крались с тылу,
Груз тяжких дум
наверх меня тянул,
А крылья плоти вниз влекли,
в могилу.

Після звільнення у запас восени 1974 року Михайло влаштувався інструктором зі спорту в обласному центрі. Дівчина,

СПОРТ
АТАКУВАЛИ
І ...
ПРОГРАЛИ

Минулої суботи на районному стадіоні «Колос» юнаки млинівської «Ікви» у рамках чемпіонату Рівненщини приймали «Олімп» із Гощі. Інтрига у матчі з'явилася на останній хвилині першого тайму, коли гощиків забили гол у своїх ворота. Щоправда, до цієї невдачі вони двічі «брали» ворота ровесників із Млинова. І обидва рази через незлагоджені дії захисту і воротаря господарів.

У другому таймі рахунок на змінився, хоча млинівчани мали ігрову і територіальну перевагу. Але чого варта ця перевага без забитих голів? Як результат – поразка 1:2...